AMS-målerne: - Frister med innsparing, men øker kostnadene

Denne teksten ble først publisert som bloggpost på http://einarflydal.com den 15.07.2019

- AMS-målerne og den tariff-omleggingen som følger med dem, med høyere strømpriser når forbruket er høyest, fører ikke til omlegging i forbruksmønsteret. Det var bare en politisk illusjon, basert på overforenklet markedstenkning. Vinnerne blir strømselskapene, taperne blir forbrukerne, som får betydelig høyere strømregning, selv om de forsøker å legge om strømbruken til andre tider på døgnet.

Dette er budskapet fra The Australian Institute, en forskningsstiftelse som nylig sendte ut en pressemelding og en analyse om saken. Prisingssystemet i Australia, med to ulike tariffer gjennom døgnet, har vært ulikt det norske. I Australia har de nok også færre panelovner. Likevel antar jeg at hovedtrekkene i analysen vil være gyldige hos oss. Diverse europeiske uttalelser trekker i samme retning.

Her får du sammendraget av rapporten, som heter: *Residential Time of Use Electricity Pricing in NSW, Discussion Paper*, og er skrevet av Phillip Toner Honorary Researcher, Department of Political Economy, University of Sydney.

Rapportens sammendrag følger her i min oversettelse:

"Australske husholdninger har tradisjonelt stått overfor en enkel prisstruktur på elektrisitet, grunnleggende sett med en pris ved toppbelastning og en pris utenom topp. . Men ettersom kostnadene forbundet med å forsyne forbrukere med elektrisitet varierer gjennom døgnet, har strømselskaper og myndigheter presset på for å få innført ordninger med flere prisingsnivåer avhengig av "brukstidspunkt" (ToU). De har håpet at dette ville "oppfordre kundene til å redusere eller flytte forbruk til tider når nettverket har mindre trafikk.

I teorien skulle kunder komme til å unngå høyere priser og fordele elektrisitetsforbruket jevnere gjennom døgnet, noe som ville redusere toppbelastningen på strømnettet. Ved å redusere topplasten, ville det bli mindre nødvendig med investeringer i systemet og "den reduserte nettsinvesteringen vil føre til lavere priser for kundene." Men til tross for denne teoretiske fordelen, er det dessverre usannsynlig at brukstidsdifferensierte priser vil endre forbruksmønstre, og de vil dermed i stedet føre til betydelig høyere kostnader for husholdningenes strømregninger.

Hvor raskt en kunde reagerer på en endring i elektrisitetsprisen betegnes i økonomisk teori som (vedkommendes) etterspørselselastisitet på prisen. Hvis man for eksempel finner at en 10% økning i prisen på strøm ved toppbelastning fører til 1% reduksjon i forbruket av strøm ved toppbelastning, er priselastisiteten - 0,1.

Australske strømselskaper hevder at behovet for strøm ved toppbelastning er elastisk, dvs. at forbrukerne gjøre relativt store endringer i forbruk som svar på prisendringer. De anslår elastisiteten til mellom -0,1 og -0,3 på kort sikt og fra -0,6 til mer enn -1 på lang sikt. Med andre ord, de hevder at forbrukerne kan nesten kompensere hele virkningen av økningen i prisen på strøm ved toppbelastning ved å redusere etterspørselen ved toppbelastning.

Imidlertid viser dataanalyser fra Det Nasjonale kraftmarked (NEM) at etterspørselen etter elektrisitet i Australia sannsynligvis er svært lite fleksibel, med anslag over et tiår på mellom -0,06 og -0,137. Dette viser at forbrukerne har liten evne til å endre forbruk og slik unngå høyere priser.

Basert på pristilbud på strøm ved toppbelastning fra en stor tilbyder og gjennomsnittsforbruket i [delstaten] New South Wales i 1-persons- og 4-personshusholdninger, anslår denne rapporten at de årlige strømregningene vil endres med resultater som er oppsummert i tabellen nedenfor:

Table 1: Household annual electricity cost summary

Cost	1-person household	4-person household
Current rates	$ 1,403	$ 2,254
ToU no change	$ 1,666	$ 2,684
ToU -0.1	$ 1,627	$ 2,615
ToU -0.3	$ 1,555	$ 2,485

The Australia Institute

Disse anslagene viser:

- Hvis husholdninger ikke kan forskyve forbruk i det hele tatt, øker innføring av toppbelastningspriser
  regningen med 19%. Dette ville koste $263 ekstra per år for en 1-personshusholdning og $429 mer per år for en 4-person husholdning.
- Hvis forbrukerne kan flytte forbruket fra strømselskapets topp til bunn av etterspørslen, vil kostnaden ved et elastisitetsestimat på -0,1, likefullt øke med 16%, eller $224 for en 1-personshusholdning og $361 for 4-personshusholdning.
- Selv om en antar en elastisitet på -0,3, vil en 1-personshusholdning fortsatt stå overfor en økning på $152 per år, mens økningen til 4-personshusholdning vil være $231 per år.

Høyere elastisitetsestimater synes å være mindre sannsynlige ettersom vi de siste 15 årene har sett betydelige investeringer i husholdningene i den enkleste energieffektiviseringstiltakene, som for eksempel LED-belysning. Hvis mulighetene for for relativt billige endringer nå er begrenset, følger det at ytterligere endringer i forbruk vil medføre større kostnader for husholdningene.

En del av begrunnelsen for å øke strømprisen ved toppbelastning har vært at tioppbelastningen er økende. Mens tioppbelastningen økte betydelig i løpet av de første årene av dette århundret, viser data fra Australias regulerende myndighet at tioppbelastningen har gått ned siden 2009, noe som undergraver begrunnelsen for å øke strømprisen ved toppbelastning.

For å konkludere: Videre tilpasning til økt strømpris ved toppbelastning vil innføre en ekstra økonomisk byrde på husholdninger, og spesielt de med lav inntekt, som ikke vil foreta de potensielt dyre tilpasningene som trengs for å endre i noen betydelig grad omfanget eller tidspunktet for sin elektrisitetsbruk. Presset som har vært for innføring av økte priser ved toppbelastning vil mer sannsynlig øke overskuddet til strømselskapene enn hjelpe forbrukerne. Denne konklusjonen vil ikke komme som noen overraskelse på dem som har fulgt med i privatiseringen av Australias energisystem og omdanningen til private selskaper."

Du kan laste ned hele rapporten her: P705 Residential Time of Use Electrcity Pricing in NSW [web].pdf

Det fins ganske sikkert tilsvarende estimater gjort for det norske markedet til grunn for beslutningen om utrulling av AMS-målerne. En analyse jeg fant for mange år siden, regnet det norske AMS-prosjektet som helt på kanten samfunnsøkonomisk. Med andre ord: En litt svakere priselastisitet i modellene, og vipps er hele prosjektet samfunnsøkonomisk ulønnsomt. Selv uten å regne med helsevirkningene. Samtidig vil vi alle får dyrere strøm, mens strømbransjen går inn i eventyrlige tider.

Det ville være interessant å få vite hvor realistiske de norske elastisitetsestimatene er. Noen har

sikkert tenkt på det.

Einar Flydal, den 15. juli 2019